

**НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ**

Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

**Методичні рекомендації до
до самостійної роботи студентів**

з дисципліни «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

для студентів 1 курсу

**спеціальності 073 «Менеджмент»,
освітньо-професійної програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»**

Укладач д.е.н., проф. Марченко В.М.

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Протокол № _____ від «___» _____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____ О.М. Кириленко

Київ - 2019

УДК 378.14: 658: 339.5 (076.5)
ББК У291.21Р
М 502

Укладачі: В.М. Марченко

Рецензент: В.П. Мартиненко – доктор економічних наук, професор Національного технічного університету «КПІ імені Ігоря Сікорського»

Затверджено на засіданні науково-методично-редакційної ради Навчально-наукового інституту економіки та менеджменту НАУ (протокол № __, від «____» _____ 20__р.)

ВСТУП

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця з менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.

Метою викладання дисципліни є формування у студентів компетенцій, які забезпечують організацію як системи управління суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності, так і процесів управління функціями в процесі реалізації зовнішньоекономічної діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- засвоєння теоретичних положень, методологічних підходів, методик процесів стратегічного та поточного управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства;
- формування сукупності знань щодо побудови системи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства на засадах системного та процесного підходів до управління;
- розуміння процесів організації діяльності з управління зовнішньоекономічною діяльністю, організації взаємодії суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності із інституційним середовищем України та міжнародним середовищем, які забезпечують або регулюють процеси та функції зовнішньоекономічної діяльності;
- набуття знань та формування практичних навичок управління процесами кредитування суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності;
- набуття знань та формування практичних навичок управління процесами транспортування та страхування вантажів в зовнішньоекономічній діяльності;
- набуття навичок вибору та формування стратегії зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- оволодіння методологією, інструментарієм та методиками управління економічною безпекою;
- оволодіння методиками оцінювання та аналізу зовнішньоекономічної діяльності та здобуття умінь управління ефективністю в процесі змін умов реалізації зовнішньоекономічної діяльності;
- формування системних знань та умінь реалізації базових функцій управління в процесі реалізації зовнішньоекономічної діяльності;
- формування практичних навичок ідентифікації проблем та економічного обґрунтування напрямів удосконалення системи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі **компетентності**:

- здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів (ФК1);
- використовувати закони й методи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства у поєднанні з сучасною світовою практикою міжнародного бізнесу для прийняття оптимальних управлінських рішень щодо удосконалення діяльності підприємства-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності (ФК 11);
- формулювати задачі в області управління зовнішньоекономічною діяльністю, вибирати належні напрями і відповідні методи для їх розв'язку, беручи до уваги наявні можливості та ресурси підприємства (ФК 12);
- здатність діагностувати фактори ризику в зовнішньоекономічній діяльності організацій та обґрунтовувати антикризові програми (ФК15);

- аналізувати, контролювати, діагностувати та планувати зовнішньоекономічну діяльність підприємства;
- здатність обґрунтовувати та приймати управлінські рішення в зовнішньоекономічній діяльності підприємства.

МОДУЛЬ № 1. «СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Тема 1.1 Теоретичні засади менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Задання на самостійну роботу:

1. Опрацювання лекційного матеріалу.
2. Підготовка питань за планом практичного заняття (див. план практичних занять).
3. Виконання практичних завдань.

Завдання 1.1. За даними інформації, представленої на сайті компанії [Maersk Ukraine](https://www.maersk.com/local-information/ukraine/Contact) <https://www.maersk.com/local-information/ukraine/Contact>,

- а) систематизувати всі функції даної компанії;
- б) визначити перелік операцій та агрегувати функції зовнішньоекономічної діяльності;
- в) описати перелік функцій управління зовнішньоекономічною діяльністю;
- г) здійснити постановку цілей управління кожною із визначених функцій та сформулювати завдання, виконання яких реалізує визначену мету (з урахуванням переліку ідентифікованих операцій);
- д) розрахувати орієнтовний час виконання кожного із завдань та визначити орієнтовну кількість персоналу для виконання кожної із функцій компанії.

Завдання 1.2. Представити логічну послідовність операцій, які виконуються в процесі надання авіаційних вантажних перевезень. Відповідно до здійсненого опису, сформулювати функції зовнішньоекономічної діяльності та функції управління зовнішньоекономічною діяльністю.

Сформулювати мету функціонального управління та завдання, виконання яких реалізує кожну із ідентифікованих функцій.

Література:

1. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. МГ Луцький, ВМ Марченко, ВВ Давиденко, ОВ Кам'янецька. К.: Сузір'я, 2007-484
2. Мостенська Т.Л., Новак В.О., Луцький М.Г., Ільєнко О.В. М 51 Менеджмент: підручник. - 2-ге видання. - К.: КондорВидавництво, 2012. - 758 с.
3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Підручник./ В.О. НОВАК, Т.Л. МОСТЕНСЬКА, М.Г. ЛУЦЬКИЙ, Г. С. ГУРІНА, О. В. ІЛЬЄНКО - К КондорВидавництво, 2013, - 495 с.
4. Управління зовнішньоекономічною діяльністю http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1289&T=03&lng=1&st=0

Тема 1.2. Організація менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.

Задання на самостійну роботу:

1. Опрацювання лекційного матеріалу.
2. Підготовка питань за планом практичного заняття (див. план практичних занять).
3. Виконання практичних завдань.

Завдання 1.1: За даними інформації, розміщеної на сайтах транснаціональних компаній nestle, coca-cola, apple, намалювати організаційну структуру даних компаній, організаційну структуру управління ними та організаційну структуру управління зовнішньоекономічною діяльністю. Проаналізувати систему підпорядкованості структурних відділів компанії структурним відділам її системи управління.

Завдання 1.2: За даними інформації, розміщеної на сайтах міжнародних компаній «Світ агро», ТОВ «Пластикс – Україна» намалювати організаційну структуру даних компаній, організаційну структуру управління ними та організаційну структуру управління зовнішньоекономічною діяльністю. Проаналізувати систему підпорядкованості структурних відділів компанії структурним відділам її системи управління.

Завдання 1.3. Здійснити порівняння організаційних структур управління зовнішньоекономічною діяльністю. Визначити набір факторів, які впливають на вибір типу організаційної структури підприємства. Описати функціональні обов'язки ієрархічних ланок представленої структури.

Самостійна робота:

1. Сформулювати логічну послідовність операцій процесу експорту пива в Європу. Визначити перелік необхідних функцій для реалізації даного процесу. Намалювати організаційну структуру управління зовнішньоекономічною діяльністю у відповідності до сформованого процесу.
2. У відповідності до статті 2 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначити критерії великих, середніх, малих та мікропідприємств. На сайті Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) обрати по 2 підприємства з іноземними інвестиціями, які відповідають критеріям великих та середніх. На сайтах визначених компаній ознайомитися з інформацією про обсяги, товарну та географічну структуру експорту (імпорту) даних компаній. Намалювати організаційну структуру управління зовнішньоекономічною діяльністю цих компаній з урахуванням обсягів, географії та трудоемкості виконання функцій в зед.

Література:

1. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: Знання-Прес, 2002. - 384 с.
2. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. МГ Луцький, ВМ Марченко, ВВ Давиденко, ОВ Кам'янецька. К.: Сузір'я, 2007-484

Тема 1.3. Організації процесів реєстрації суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності

Задання на самостійну роботу:

1. Опрацювання лекційного матеріалу.
2. Підготовка питань за планом практичного заняття (див. план практичних занять).

3. Виконання практичних завдань.

Самостійна робота 1:

1. Обрати вид товару чи послуги, яку ви плануєте експортувати/імпортувати/надавати іноземним контрагентам.
2. Надати організаційно-економічне обґрунтування рішення про зовнішньоекономічну діяльність, що планується.
3. Визначити місце розташування передбачуваного підприємства – субєкта зовнішньоекономічної діяльності.
4. Підготувати пакет необхідної документації для реєстрації субєкта зовнішньоекономічної діяльності в органах виконавчої влади, в органах доходів та зборів та як платника ЄСВ.

Самостійна робота 2:

1. Обрати місце знаходження підприємства. Оцінити місцезнаходження найближчих банків, проаналізувати рівень надійності банку, обрати банк, в якому планується відкриття поточних рахунків, за інформацією, розміщеною на сайті обраного банку оформити необхідні документи для відкриття поточних рахунків.
2. За інформацією сайту Державної фіскальної служби ознайомитися з переліком митниць в Україні та їх географічною локацією.

Література:

1. Про затвердження Порядку державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи Наказ Міністерства юстиції від 09.02.2016 № 359/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0200-16>
2. Постанова Правління НБУ «Про затвердження Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів» від 12.11.2003 № 492. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>
3. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку обліку осіб, які здійснюють операції з товарами» від 15.06.2015 № 552 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0807-15>

Тема 1.4. Правове забезпечення організації зовнішньоекономічної діяльності.

Задання на самостійну роботу:

1. Опрацювання лекційного матеріалу.
2. Підготовка питань за планом практичного заняття (див. методичні вказівки до практичних занять).
3. Виконання самостійних завдань.

Самостійна робота:

Описати послідовність етапів виконання експортних операцій та правові акти, які регулюють виконання кожного із агрегованих етапів.

Описати послідовність етапів виконання імпортних операцій та правові акти, які регулюють виконання кожного із агрегованих етапів.

Описати послідовність етапів виконання операцій з давальницькою сировиною та правові акти, які регулюють виконання кожного із агрегованих етапів.

Описати послідовність етапів виконання експортних операцій та правові акти, які регулюють їх виконання кожного із агрегованих етапів.

Література:

1. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. МГ Луцький, ВМ Марченко, ВВ Давиденко, ОВ Кам'янецька. К.: Сузір'я, 2007-484
2. Закон "Про зовнішньоекономічну діяльність"
3. Закон України "Про Єдиний митний тариф" від 19.09.2013
3. Митний Кодексом України від 13.03.2012 р.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.

Тема 1.5. Міжнародне середовище організації зовнішньоекономічної діяльності та система взаємовідносин з НИМ.

Задання на самостійну роботу:

1. Опрацювання лекційного матеріалу.
2. Підготовка питань за планом практичного заняття (див. план практичних занять).
3. Виконання самостійних завдань.

Завдання.

Оцінити стан конкуренції, попиту, пропозиції обраного виду товару, логістичних ланцюгів, цін, бар'єрів на обраному зовнішньому ринку.

Завдання: Здійснити короткий опис преференцій в рамках кожної із угод про вільну торгівлю

Проаналізувати податкові ставки в країнах – партнерах України та оцінити вплив угод про усунення подвійного оподаткування на активізацію зовнішньоекономічної діяльності.

Самостійна робота. Здійснити короткий опис преференцій в рамках кожної із угод про вільну торгівлю

Проаналізувати податкові ставки в країнах – партнерах України та оцінити вплив угод про усунення подвійного оподаткування на активізацію зовнішньоекономічної діяльності.

Література:

1. Торговая статистика для развития международного бизнеса. веб-сайт. URL: <https://www.trademap.org/Index.aspx>
2. Статистика Світової Організації Торгівлі. URL : www.globaltradealert.org
3. Світова статистика Statista. URL : <http://statista.com>
4. Мировой атлас данных.: веб-сайт, URL: <https://knoema.ru/atlas>
5. Міжнародне співробітництво <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/mijnarodne-/>

1. Угоди про вільну торгівлю <http://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9538dee1-a00d-4b82-8a8d-ccfaee253185&title=UgodiProVilnuTorgivliu>
2. Чинні двосторонні міжурядові угоди (конвенції) про уникнення подвійного оподаткування <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/mijnarodne-/chinni-dvostoronni-mijuryado/>
3. Нормативно-правові акти України щодо міжнародних відносин з питань оподаткування та митного регулювання <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/mijnarodne-/normativno-pravovi-atty/>
4. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15.04.1994.
5. Міжнародні угоди в сфері інтелектуальної власності <http://ndiiv.org.ua/index.php/ua/?id=226>

Семестр 2

МОДУЛЬ № 2 «СТРАТЕГІЧНЕ ТА ПОТОЧНЕ УПРАВЛІННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ПРОЦЕСАМИ В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ»

Тема 2.1. Поняття та інструментарій стратегічного управління зовнішньоекономічною діяльністю

Задання на самостійну роботу:

1. Опрацювання лекційного матеріалу.
2. Підготовка питань за планом практичного заняття (див. план практичних занять).
3. Виконання самостійних завдань.

Завдання: Намалювати дерево стратегій субекта зовнішньоекономічної діяльності. Описати стратегічні цілі та стратегічні функції субекта зовнішньоекономічної діяльності. Описати види зовнішньоекономічної діяльності обраного підприємства, сукупність умов, які забезпечують їх розвиток, сформулювати потенційні стратегії майбутнього розвитку.

Завдання: За самостійно обраним видом зовнішньоекономічної діяльності підприємства сформулювати стратегію (цілі, функції, задачі, показники оцінювання досяжності цілей), узагальнити етапи реалізації стратегії, здійснити оцінювання та аналіз зовнішніх та внутрішніх чинників реалізації кожного із етапів. Сформулювати стратегічний план реалізації стратегічних цілей. Описати форми контролю за реалізацією плану. Навести перелік індикаторів контролю та показників оцінювання досяжності цілей.

Література.

1. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. МГ Луцький, ВМ Марченко, ВВ Давиденко, ОВ Кам'янецька. К.: Сузір'я, 2007-484
2. Зовнішньоекономічні операції і контракти. Навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Я. С. Крап'як, О. Ю. Григор'єв, А. О. Босак. - 2-ге вид. - К. : Центр навчальної літератури, 2004. - 608 с.

3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств. Підручник/ Багрова І.В., Редіна Н.І., Власюк В.Є., Гетьман О.О. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 580 с.
4. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [текст] навчальний посібник / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 408 с.

Тема 2.2. Організація системи взаємовідносин суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності з митними інституціями

Задання на самостійну роботу:

1. Опрацювання лекційного матеріалу.
2. Підготовка питань за планом практичного заняття (див. план практичних занять).
3. Виконання самостійних завдань.

Завдання: Описати логічну послідовність виконання митних процедур при експорті та імпорті товарів.

Ознайомитися з Порядком заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа

Завдання: Здійснити порівняння системи митного оподаткування зовнішньоекономічної діяльності в Україні та країнах світу

Література:

1. Митний Кодекс України від 13.03.2012р.
2. Наказ Міністерства фінансів України «Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму» від 31.05.2012 № 657
3. Наказ Міністерства фінансів України «Класифікатор митних режимів» від 20.09.2012 року № 1011

Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа Наказ Міністерства фінансів України 30.05.2012 № 651 <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12>

Про затвердження зразків бланків єдиного адміністративного документа, додаткових аркушів, доповнень і специфікації та їх Технічного опису Наказ Міністерства фінансів України 22.02.2012 № 246

«ПОЛОЖЕННЯ про митні декларації» від 21 травня 2012 р. № 450 <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-%D0%BF/page2>

Тема 2.3. Організація системи взаємовідносин суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності з фінансовими інституціями

Задання на самостійну роботу:

1. Опрацювання лекційного матеріалу.
2. Підготовка питань за планом практичного заняття (див. план практичних занять).
3. Виконання самостійних завдань.

Завдання 1: Здійснити порівняння системи непрямого оподаткування зовнішньоекономічної діяльності в Україні та країнах світу

Завдання 2: Здійснити розрахунок вартості кредиту для позичальника за весь період його обслуговування за різними методами нарахування відсотків та погашення основного боргу.

Література:

1. Митний кодекс України від 13.03.2012р.
2. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р.
3. Зовнішньоекономічні операції і контракти. Навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Я. С. Крап'як, О. Ю. Григор'єв, А. О. Босак. - 2-ге вид. - К. : Центр навчальної літератури, 2004. - 608 с.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств. Підручник/ Багрова І.В., Редіна Н.І., Власюк В.Є., Гетьман О.О. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 580 с.
5. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [текст] навчальний посібник / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 408 с.

Тема 2.4. Управління процесами реалізації зовнішньоекономічної діяльності

Задання на самостійну роботу:

1. Опрацювання лекційного матеріалу.
2. Підготовка питань за планом практичного заняття (див. план практичних занять).
3. Виконання самостійних завдань.

Література:

1. Зовнішньоекономічні операції і контракти. Навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Я. С. Крап'як, О. Ю. Григор'єв, А. О. Босак. - 2-ге вид. - К. : Центр навчальної літератури, 2004. - 608 с.
2. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств. Підручник/ Багрова І.В., Редіна Н.І., Власюк В.Є., Гетьман О.О. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 580 с.
3. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [текст] навчальний посібник / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 408 с.

Тема 2.5. Управління економічною безпекою зовнішньоекономічної діяльності

Задання на самостійну роботу:

1. Опрацювання лекційного матеріалу.
2. Підготовка питань за планом практичного заняття (див. план практичних занять).
3. Виконання самостійних завдань.

Завдання: 1) на основі періодичної інформації здійснити систематизацію загроз, небезпек та ризиків для діяльності авіакомпанії «МАУ»;
2) сформулювати об'єкти управління економічною безпекою авіакомпанії «МАУ» відповідно до ресурсно-функціонального, процесного, ризик-орієнтованого підходів до управління економічною безпекою.

Завдання: За даними фінансової звітності авіакомпанії МАУ оцінити рівень її економічної безпеки

Література:

1. Сумець О.М., Тумар М.Б. Стратегії сучасного підприємства та його економічна безпека Навч. посібник. – К.: Хай-Тек Прес, 2008.– 400 с.

Тема 2.6. Управління ефективністю зовнішньоекономічної діяльності

Задання на самостійну роботу:

1. Опрацювання лекційного матеріалу.
2. Підготовка питань за планом практичного заняття (див. план практичних занять).
3. Виконання самостійних завдань.

Завдання 1: Фірма BOSCH, яка являється всесвітньо відомим виробником товарів для автомобілів, термотехніки, електроприладів та автомобільної діагностики, має щорічні обсяги продажу продукції на рівні 36 357 млн. євро із них 71 % продукції реалізується за кордоном.

На ринку України Robert Bosch GmbH використовує дворівневий канал збуту. Першим рівнем є дистриб'ютор – українська компанія ТОВ “Роберт Бош Лтд.”, другим – мережа дилерів по всій Україні.

Для організації своєї діяльності ТОВ “Роберт Бош Лтд” орендує два склади: перший склад використовується для продукції яка пройшла митний контроль, а другий для тієї, яка не пройшла такого контролю. Є також склад на якому зберігаються пошкоджена або застаріла продукція.

Однією з проблем ТОВ є обмеженість складських приміщень в умовах зростаючого попиту.

Для вирішення цієї проблеми ТОВ “Роберт Бош Лтд” вирішило орендувати іще один склад для зберігання розмитненої продукції. Це дасть змогу збільшити обсяги реалізації продукції на 20%, в той час як собівартість продукції знизиться за рахунок ефекту масштабу. Витрати на утримання складу будуть віднесені на умовно-постійні витрати і, таким чином, їх частка в собівартості продукції, разом з іншими постійними витратами, знизиться за рахунок збільшення обсягів реалізації.

Завдання: 1. Розрахувати обсяг постійних витрат пов'язаних з додатковою орендою складу за даними таблиці 1.

2. Розрахувати сумарний по ТОВ “Роберт Бош Лтд” обсяг постійний витрат з врахуванням витрат по оренді додаткового складу.

2. Розрахувати обсяг змінних витрат при умові зростання обсягу реалізації ТОВ “Роберт Бош Лтд” на 20%.

3. Розрахувати величину економії постійних витрат та величину зростання змінних витрат.

4. Скласти проект Звіту про фінансові результати після впровадження заходу по збільшенню обсягу реалізації ТОВ на 20% за рахунок оренди додаткового складського приміщення (таблиця).

Таблиця - Витрати на утримання складу

Показники	Значення
Площа орендованого складу	250 кв.м.
Вартість оренди 1 кв.м.	290 грн. за місяць
Термін оренди	1 рік
Кількість працівників складу	7 чол.
Середня заробітна плата працівників складу	6900 грн.
Нарахування на заробітну плату, %	22

Щомісячне споживання електроенергії по орендованому складу	1500 кВт
Вартість 1 кВт електроенергії	0,27 коп
Щомісячні витрати на охорону складу	1000 грн.
Інші накладні витрати на утримання складу	64897 грн.
Загальна сума постійних витрат ТОВ	35541 тис.грн.
Обсяг реалізації ТОВ базовий	157298 тис.грн.
Обсяг реалізації ТОВ проектний	Зростає на 20%

Таблиця 2 Звіт про фінансові результати до і після впровадження заходу

Стаття	Код	3 склади	4 склади
Дохід (виручка) від реалізації			
ПДВ			
Чистий дохід від реалізації	035	157298	
Собівартість реалізованої продукції	040	114262	
Валовий:			
Прибуток	050	43036	
Збиток	055		
Інші операційні доходи	060	4843	
Адміністративні витрати	070	-9294	
Витрати на збут	080	-25807	
Інші операційні витрати	090	-11939	

Фінансові результати від операційної діяльності:			
Прибуток	100	839	
Збиток	105		
Доход від участі в капіталі	110		
Інші фінансові доходи	120	20	
Інші доходи	130	59	
Фінансові витрати	140	-1292	
Витрати від участі в капіталі	150		
Інші витрати	160	-118	
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
Прибуток	170		
Збиток	175	-492	
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	-1775	
Фінансові результати від звичайної діяльності			
Прибуток	190		
Збиток	195		
Чистий:			
Прибуток	220		
Збиток	225	-2267	

Література:

Зовнішньоекономічні операції і контракти. Навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Я. С. Крап'як, О. Ю. Григор'єв, А. О. Босак. - 2-ге вид. - К. : Центр навчальної літератури, 2004. - 608 с.

2. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств. Підручник/ Багрова І.В., Редіна Н.І., Власюк В.Є., Гетьман О.О. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 580 с.
3. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [текст] навчальний посібник / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 408 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ»
для другого (магістерського) рівня вищої освіти
ступеню «магістр»
денної та заочної форми навчання**

Київ 2018

Методичні рекомендації

Студент обирає варіант завдання відповідно до порядкового номеру в журналі обліку студентів академічної групи.

У вказаній групі товарів студент самостійно обирає код та конкретну назву товару, **який**

- 1) **імпортується** з переліку товарів даної групи Митного тарифу з визначеної у завданні країни;
- 2) **експортується** у визначену в завданні країну.

Номер варіанту	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Група / УКТЗЕД Країна	01 Німеччина	52 Бельгія	05 Бразилія	86 Венесуела	35 Нідерланди	13 Парагвай	42 Польща	79 Сербія	15 Словачія
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
39 Турція	14 Узбекистан	40 Чехія	75 Швеція	46 Естонія	10 ПАР	32 Швейцарія	64 Австрія	11 Австрія	76 Вірменія
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
90 Канада	95 Іспанія	03 Китай	33 В'єтнам	09 Грузія	26 Ізраїль	72 Латвія	54 Мадагаскар	45 Мексика	12 Алжир

Відповідно до обраного номеру індивідуального завдання необхідно:

Завдання:

При імпорті:

- 1) За назвою виду товару групи товарної номенклатури у відповідності до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності відноситься названий в задачі товар.
- 2) Описати код товару (Пояснення до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності)
- 3) Визначити ставку мита у відповідності до даного коду групи за Митним тарифом України
- 4) Визначити, чи підлягає даний товар процедурі сертифікації і які види сертифікатів необхідно оформити в Україні при ввезенні даного товару.
- 5) Описати, які сертифікати країни експорту повинні супроводжувати імпорт даного товару в Україну.

Див. Постанова «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України» від 5 жовтня 2011 р. № 1031

Інформацію про сертифікат походження товару див на сайті Торгово-промислової палати України

[Про затвердження Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні](#)
Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 4 травня 2005 року за № 466/10746

- 6) Заповнити Митну декларацію на обрані вами умови поставки товару. Див. «ПОЛОЖЕННЯ про митні декларації» Затверджено постановою КМУ від 21 травня 2012 р. № 450.
- 7) Умови поставки, яких не вистачає для оформлення МД, студент обирає самостійно (кількість продукції, умови поставки).

8) Описати інші процедури, які необхідно здійснити при імпорті товару на територію України.

При експорті:

- 1) Визначити ставку експортного мита у відповідності до даного коду групи (див Закони про експортне мито...)
- 2) Визначити ставку мита на імпорт на цільовому ринку (див сайт Державної установи офіс з просування експорту України / Аналітика та інформація / корисні матеріали / Як дізнатися тарифні та нетарифні обмеження.
- 3) Описати нетарифні обмеження в країні імпорту
- 4) Описати, чи підлягає даний товар процедурі сертифікації в Україні
- 5) Описати, чи підлягає даний товар процедурі сертифікації в країні імпорту
- 6) Описати стан ринку заданого товару в країні імпорту (див <https://knoema.ru/atlas>)

P.S. Контрольну оформляти у вигляді пояснень до кожного пункту. Пояснення надавати у вигляді скопійованих фрагментів законодавчих актів.

Якщо імпорт товару вимагає державного контролю (пункт 6) описати хто, на підставі чого і за яку ціну видає необхідні сертифікати (див лекцію «Державний контроль»)(Інформацію дати у вигляді скопійованих фрагментів тексту законів та постанов).

Митну декларацію скопіювати на аркуш паперу і заповнити від руки або шляхом друку тексту. Вся інформація, яка є розрахунковою (Митна вартість товару, мито, ПДВ тощо) надається у вигляді розрахунку під МД.

При розрахунку митної вартості транспортні витрати розраховуєте приблизно по відстані до країни експортера, вартість страхування розраховується за тарифами, розміщеними на сайтах страхових компаній.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
Методичні вказівки
до виконання курсової роботи для студентів
спеціальності 073 Менеджмент
Освітньо-професійної програми Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності
Денної та заочної форм навчання

Київ 2018

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВОГО ПРОЕКТУВАННЯ

Згідно з навчальним планом студенти спец. 8 (7).03060104 “Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності” виконують курсову роботу.

Метою виконання курсової роботи є :

- закріплення набутих і розширення теоретичних знань з курсу;
- набуття навичок самостійної творчої діяльності, оволодіння методикою наукового дослідження;
- поглиблене дослідження питань курсу, спираючись на сучасні прояви проблеми, яка розглядається.

2. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ ПРОЕКТІВ

Тематика курсових проектів, запропонована кафедрою, охоплює основні питання курсу та орієнтована на розкриття сучасного стану об'єкту та предмету дослідження, закономірностей його формування, дослідження проблем його функціонування та розробку адекватних шляхів його ефективної реалізації. Орієнтовна тематика курсових проектів наведена в додатку А .

3. ПОРЯДОК ВИДАЧІ ЗАВДАННЯ НА КУРСОВИЙ ПРОЕКТ

Студент обирає тему курсового проекту у відповідності з орієнтовною тематикою, розробленою кафедрою, або виходячи із стану об'єкту дослідження, який обраний студентом, та можливих напрямів його удосконалення. Студент, враховуючи коло своїх уподобань та специфіку діяльності підприємства, на матеріалах якого виконується наукова робота, може запропонувати свою тему курсового проекту, подавши її на затвердження кафедри. Для керівництва курсовим проектом кожному студентові призначається науковий керівник із числа професорсько-викладацького складу університету та висококваліфікованих спеціалістів в галузі зовнішньоекономічної діяльності. Після вибору теми курсового проекту студент, на основі опрацювання літературних джерел, складає план роботи та подає його науковому керівникові на затвердження. Якщо план роботи не розкриває суті проблеми, яка розглядається, науковий

керівник повертає план для доопрацювання. Приступати до написання роботи студент може лише після схвального відгуку керівника роботи.

4. ЗМІСТ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

План – це основа роботи, він повинен відтворювати основний її зміст.

План складається студентом лише після вивчення літературних джерел з теми дослідження.

Курсовий проект повинен складатися з трьох розділів:

1. Теоретичний, в якому розкривається актуальність теми дослідження, подаються останні теоретичні, методологічні та методичні дослідження щодо сутності предмету та об'єкту дослідження.

2. Аналітичний: проводиться глибокий аналіз фактичного стану поставлених в роботі питань.

3. Прикладний: даються конкретні рекомендації і пропозиції щодо удосконалення предмету дослідження, з повним економічним їх обґрунтуванням.

Кожний розділ плану роботи повинен містити підрозділи, які розкривають та конкретизують суть кожного розділу. Кількість підрозділів у кожному розділі повинна бути не меншою 2. Розділи плану структуруються за принципом від загального до конкретного. Кожний наступний розділ повинен розвивати і доповнювати попередній. Підрозділи кожного розділу мають подвійну нумерацію. Перша цифра – номер розділу, друга – номер підрозділу, наприклад: 2.3 (третій підрозділ другого розділу)

5. ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ РОЗДІЛІВ ПРОЕКТУ

Виконання курсової роботи студент розпочинає з вивчення літературних джерел за темою роботи. При підборі масиву літературних джерел студент повинен користуватися реферативними журналами, періодичними виданнями, тематичними підбірками. При опрацюванні всього масиву літератури студенту рекомендовано звернути увагу спочатку на джерела методичного, концептуального характеру, де висвітлюються теоретичні питання проблеми, що розглядається. Після вивчення теоретичних основ питання, студент повинен дослідити міжнародні норми та національну правову базу з теми дослідження, а після цього опрацювати періодичні видання, в яких аналізує сучасні прояви стану проблем, що досліджуються. Для опрацювання літературних джерел студент може користуватися фондами бібліотеки університету, наукової бібліотеки ім. Вернадського, публічної бібліотеки. Увесь обраний літературний багаж студент групує за напрямками дослідження, умовно сформувавши їх в три групи: сучасні теоретичні розробки з теми дослідження, аналіз прояву теми дослідження на даному етапі економічного розвитку, пропозиції щодо удосконалення теми дослідження.

Курсова робота повинна бути самостійним результатом наукового дослідження студента. Категорично забороняється переписування матеріалу, який захищений авторським правом, без посилання на джерело походження такого матеріалу.

Розкриття теми дослідження передбачає обов'язкове висвітлення питань практики сучасного прояву проблеми, що розглядається, спираючись на національний та міжнародний досвід.

Розкриваючи тему дослідження, студент повинен опрацювати матеріали статистичних довідників та первинний статистичний та фактичний матеріал щодо об'єкту, на матеріалах якого здійснюється написання курсового проекту. Лише глибоко опрацювавши літературні, нормативні та статистичні джерела, студент має змогу з'ясувати сучасний стан найважливіших питань теми та рівень їх розробки та сформулювати план курсового проекту.

Приблизна структура курсового проекту:

-вступ – 3-4 с.;

-розділ 1 – 20-25 с.;

- розділ 2 – 25-30 с.;
- розділ 3 – 20-25 с.;
- висновки – 3-4 с.;
- список літератури.

При необхідності більшої деталізації теми курсового проекту кількість розділів може перевищувати 3. Кожний розділ курсового проекту повинен складатися з підрозділів.

У **вступі** обґрунтовується актуальність обраної теми, її практична значимість, визначається предмет, об'єкт дослідження, мета і завдання дослідження та джерела інформації, на базі яких було проведено розробку даної теми. Ставлячи перед собою мету і завдання дослідження, студент повинен чітко уявляти, який кінцевий результат він передбачає отримати.

Об'єкт- це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення. Предмет міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. Предмет дослідження визначає тему курсового проекту.

У **першому розділі** розкривається теорія питання, дається аналіз теоретичних розробок з теми курсового проекту, досліджуються сучасні наукові досягнення з питань, що розглядаються. Структура першого розділу повинна бути побудована таким чином, щоб максимально розкрити теорію питань, що досліджуються.

У **другому розділі** досліджуються особливості господарсько-виробничої діяльності підприємства та їх фінансово-економічні результати, описується та аналізується його зовнішньоекономічна діяльність.

Якщо об'єктом дослідження обране конкретне підприємство, то в даному розділі характеристика зовнішньоекономічної діяльності даного підприємства здійснюється з деталізованим висвітленням еволюції розвитку даного виду діяльності, його товарної, географічної структури експорту та імпорту за останні три роки, оцінюється стан його контрактної діяльності, форми розрахунків, види експортно-імпортової діяльності, канали реалізації продукції на зовнішньому ринку, стратегії, які обирає підприємство при виході на зовнішні ринки з різними видами продукції та інші аспекти.

Укрупнена структура другого розділу може мати наступний вигляд:

1. Загальна характеристика підприємства та аналіз його господарсько-виробничої діяльності.
2. Аналіз фінансово-економічного становища підприємства.
3. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

В підрозділі „Загальна характеристика підприємства та аналіз його господарсько-виробничої діяльності” описується: місцезнаходження підприємства, еволюція його розвитку, подається динаміка асортиментних рядів виробництва за останні три роки, описується схема постачання на підприємство сировини та інших матеріальних активів, досліджується схема реалізації готової продукції та система маркетингових засобів підтримки такої реалізації, наводиться тип організаційної структури управління на підприємстві з описом функціональних обов'язків керівників кожної функціональної служби, аналізується структура основних засобів підприємства, досліджується цінова політика, персонал та структура фонду його оплати плати тощо.

В **другому підрозділі** „Аналіз фінансово-економічного становища підприємства” подається аналіз планової та фактичної собівартості продукції в розрізі елементів витрат, адміністративних витрат та витрат на збут та планова калькуляція одного із видів продукції, що виробляється. На основі розрахованих витрат досліджуються джерела отримання прибутку (основна діяльність, звичайна, фінансова, інвестиційна), його динаміка за три останні роки з аналізом причин їх відхилення від попереднього року та досліджуються напрями використання прибутку на підприємстві. Використавши коефіцієнти фінансової статистики, студент досліджує результати фінансово-

економічного становища підприємства. Методика розрахунку вказаних коефіцієнтів наведена в методичних вказівках до проходження техніко-економічної практики.

В третьому підрозділі „Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства” описується товарна та географічна структура експорту, аналізуються проблеми експортно-імпоротної діяльності підприємства, досліджується організаційна структура управління зовнішньоекономічною діяльністю, описуються функціональні обов'язки працівників відділу зовнішньоекономічної діяльності. На основі узагальнення умов контрактної діяльності аналізуються найбільш часто застосовувані із них для експортних та імпорتنних операцій підприємства. Виходячи із специфіки зовнішньоекономічної діяльності підприємства, аналізується система ризиків, що її супроводжує та описуються засоби їх мінімізації та усунення. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємства досліджується за показниками: валютної ефективності експорту (імпорту), рентабельності (експорту (імпорту)), індексу ціни, індексу вартості, ефекту експорту(імпорту), обсягу та структури накладних витрат при експорті (імпорті), тощо.

У третьому розділі на основі висновків, зроблених в попередньому розділі, окреслюються проблеми реалізації предмету дослідження на підприємствах України, розробляються напрями та шляхи їх усунення та подається обґрунтування запропонованих заходів з підтвердженням їх розрахунком економічної ефективності.

Виходячи із вищезазначеного, третій розділ курсового проекту повинен щонайменше складатися з двох підрозділів:

1. Проблеми ефективної реалізації предмету дослідження в сучасних умовах та шляхи їх вирішення.
2. Обґрунтування економічної ефективності пропозиції (назва запропонованого заходу) з метою удосконалення (назва предмету роботи).

Зразок структури курсового проекту представлений в додатку В.

В підрозділі „Проблеми ефективної реалізації предмету дослідження в сучасних умовах та шляхи їх вирішення” студент описує сучасний стан предмету дослідження в зовнішньоекономічній діяльності підприємства та проблеми, які заважають його ефективній реалізації. Окремо акцентується увага на зовнішніх та внутрішніх факторах, які є причиною проблем предмету дослідження на підприємстві, яке розглядається.

Підрозділ „Обґрунтування економічної ефективності пропозиції (назва запропонованого заходу) з метою удосконалення (назва предмету роботи)” будується за наступною логічно-структурною послідовністю подачі матеріалу: вказується проблема, яка ідентифікована в попередньому розділі і вирішення якої дозволяє підвищити ефективність діяльності підприємства в цілому, описується пропозиція студента в руслі розв'язання визначеної проблеми з обґрунтуванням техніко-економічної, організаційної можливості її розв'язання на даному підприємстві та подається розрахунок економічної ефективності запропонованого заходу з метою підтвердження його доцільності та вигідності для даного підприємства. Приклади розрахунків економічної ефективності деяких заходів на підприємствах харчової промисловості м. Києва представлені в додатку Д.

Кожний розділ курсового проекту має самостійне значення, але всі вони повинні бути підпорядковані основній направленості теми і бути органічно пов'язаними між собою. Побудова розділів повинна бути логічною. Всі розділи в сукупності повинні в повній мірі розкривати тему дослідження.

У висновках коротко підкреслюються основні підсумки дослідження, акцентується увага на пропозиціях, їх значимості для зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

Список літератури розміщується після основного тексту роботи. В список включається література, на яку є посилання по тексту курсового проекту а також та, яку

автор опрацьовував при написанні роботи. Розміщувати літературні джерела в списку літератури рекомендовано в алфавітному порядку або по мірі посилання.

Список використаної літератури повинен складатися не менше як із 20-30 джерел.

Список літератури в науковій роботі свідчить про обсяг використаних автором джерел, про рівень вивчення стану досліджуваної проблеми і навичок роботи з науковою літературою. Якщо в роботі використовуються цитати, цифрові дані чи згадуються твори або запозичуються думки з праць інших авторів, то слід обов'язково робити посилання на джерела шляхом подання в дужках номеру відповідного літературного джерела за списком і сторінки, на якій вона наведена, наприклад [5, с. 4-6]. Якщо ж цитата дослівно не використовується в роботі, а подається лише її опис, в дужках зазначається лише його номер за списком, наприклад: [9].

Курсовий проект повинен бути структурованим. Кожний розділ курсового проекту повинен закінчуватися висновками, в яких автор коротко характеризує результати дослідження. Кожний розділ курсового проекту повинен бути написаний логічно, виклад матеріалу – послідовним. При написанні кожного розділу не допускається застосування не загальноприйнятих абревіатур.

6. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

При оформленні роботи необхідно дотримуватись наступних вимог: розмір лівого поля становить 30 мм, правого - 10 мм, верхнього - 20 мм, нижнього - 20 мм. Шрифт текстового редактору Word розміру 12 з полуторним міжрядковим інтервалом.

Заголовки розділів пишуться великими літерами і розміщуються симетрично до тексту. Заголовки підрозділів пишуться малими літерами з абзацу. Сторінки роботи нумеруються у верхньому правому куті. Завдання на курсову роботу не нумерується. Першою сторінкою є титульний аркуш, який має бути оформлений згідно з додатком Б, другою - зміст роботи. Таблиці, ілюстрації (фотографії, схеми, графіки, діаграми, креслення тощо) розміщуються по тексту роботи, а якщо мають великий формат (більше однієї сторінки), додаються як додатки та включаються в загальну нумерацію. Цифровий матеріал, як правило, слід оформляти у таблиці, які розміщуються по тексту. Посилання на таблицю позначається словом "табл."

Таблиці розташовують після першого згадування в тексті або на наступній сторінці. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею та друкують симетрично до тексту.

Назву і слово таблиця друкують великими літерами. Слово „Таблиця” виділяють курсивом і друкують в верхньому правому куті над назвою таблиці. Назву таблиці друкують жирними літерами. Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами суцільною нумерацією в межах одного розділу. Наприклад: "Таблиця 1.1", "Таблиця 2.1", "Таблиця 3.1". Якщо рядки або графі таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину таблиці на одній сторінці, а іншу – на іншій сторінці, вказуючи на належність даної частини відповідній таблиці написом "Продовження таблиці...." та здійснивши нумерацію граф, яка має співпадати з нумерацією основної частини таблиці.

Формули слід писати від руки чітко, шрифтом для креслення. Пояснення значення символів і коефіцієнтів наводяться безпосередньо під формулою.

Якщо курсова робота має додатки, то вони оформляються як її продовження після списку літератури. Кожний додаток починається з нової сторінки, при цьому в правому верхньому куті пишуть слово "Додаток". Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д. По тексту курсового проекту обов'язково подається посилання на додатки.

Список літератури слід розміщувати одним із таких способів: а) у порядку появи посилань у тексті, б) в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, в) у хронологічному порядку.

7. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Виконаний курсовий проект подають на кафедру для перевірки науковим керівником. Після отримання схвального рішення наукового керівника робота передається для рецензування викладачам кафедри. В разі, якщо подана робота не буде відповідати встановленим формальним вимогам щодо оформлення або повноти розкриття суті теми дослідження, кафедра може повернути таку роботу на доробку з правом наступного захисту.

Захист курсових проектів проводиться у відповідності із встановленим кафедрою графіком. Захист носить публічний характер. Захист відбувається в присутності комісії викладачів кафедри в кількості 3 чоловік.

На захист курсового проекту студент повинен підготувати стислу доповідь за темою дослідження.

Комісія оцінює курсовий проект, керуючись розробленими на кафедрі критеріями оцінки знань студентів, які враховують повноту розробки теми проекту, аргументованість висновків та рекомендацій проекту, наявність статистичного матеріалу при підтвердженні основних положень дослідження, правильність оформлення та інше.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. **Багрова І.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник. / І.В. Багрова, Н.І. Редіна, В.Є. Власик, О.О. Гетьман. – К.: ЦНЛ, 2004. – 580 с.**
2. Вічевич А.М., Максимець Аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник.- Львів:Афіша, 2004. – 140 с.
3. Внешнеэкономическая деятельность предприятия. Основы: Учебн.для вузов (Г.Д.Гордеев, Л.Я.Иванова, С.К.Казанцев и др.: Под.ред. Л.Е.Стровского. - М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1996.
4. Воронкова О.Н, Пузакова Е.П. Внешнеэкономическая деятельность: организация и управление. – М. Экономист, 2005. – 495 с.
5. Герчикова И.Н. Международное коммерческое дело. - М.: “ЮНИТИ”, 1996.– 501 с.
6. Гребельник О.П., Романовський О.О. Основи зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник. – К.: „Деміур”, 2003. – 296 с.
7. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2006. – 462 с.
8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / за ред. Козика В.В. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 792 с.
9. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник для вузів / І.В.Багрова, Н.І.Редіна, В.Є. Власик, О.О.Гетьман; За ред. д.е.н, проф. І.В. Багрової. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 580 с.
10. **Золотов А.Ф. Международные валютно-кредитные отношения: Курс лекций. К.:МАУП, 2001. – 112 с.**
11. Іващенко В.І. Економічний аналіз господарської діяльності: Навч.посіб. для студ. екон. спец./Іващенко В.І., Болух М.А.-К.: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2001. – 203 с.
12. Козик В.В., Панкова Л.А., Карп'як Я.С., Григор'єв О.Ю., Босак А.О. Зовнішньоекономічні операції і контракти: Навч.посіб. – К.: ЦНЛ, 2004. – 608 с.

13. Козик В.В., Панкова Л.А., Корп'як Я.С., Григор'єв О.Ю., Босак А.О. Зовнішньоекономічні операції і контракти: Навч. посіб.-2-ге вид., перероб. І доп. – К.:ЦНП, 2004. – 608 с.
14. Лисенко Ю.М., Педь І.В. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. – К.: Зовнішня торгівля, 2004. – 200 с.
15. Макогон Ю.В., Рижиков В.С., Касьянюк С.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств. / За ред. д.е.н., проф. макогона Ю.В. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 424 с.
16. Міжнародні розрахунки та валютні операції: Навч. посібник. За заг. Ред. М.І. Савлука. _ К.: КНЕУ, 2002. – 392 с.
17. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 384 с.
18. Управління зовнішньоекономічною діяльністю /Під ред. А. І. Кредісова. - К., 1997.– 448 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ ПРОЕКТІВ

Організація і планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства

1. Організація експортної діяльності підприємства.
2. Планування експортної діяльності підприємства.
3. Організація імпортової діяльності підприємства.
4. Планування імпортової діяльності підприємства.
5. Організація і планування товарообмінних операцій при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.
6. Організація, планування та контроль за операціями з давальницькою сировиною в зовнішньоторговельній діяльності.
7. Операції зустрічної торгівлі та їх місце в зовнішньоекономічній діяльності України.
8. Організація контрактної діяльності підприємства.
9. Нові організаційні форми зовнішньоекономічної діяльності підприємств на сучасному етапі.
10. Обґрунтування вибору методів зовнішньоекономічної діяльності підприємств.
11. Обґрунтування вибору форм зовнішньоекономічної діяльності підприємств.
12. Обґрунтування напрямів вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності підприємств України.
13. Особливості організації і техніки торгівлі товарами на сучасних міжнародних біржах.
14. Аукціони в системі методів організації міжнародної торгівлі.
15. Організація торгівлі послугами на світовому ринку.
16. Організація торгівлі сировиною на зовнішньому ринку.
17. Лізингові операції підприємства при функціонуванні на зовнішньому ринку та шляхи їх удосконалення.
18. Організація торгівлі науково-технічними досягненнями підприємства.
19. Організація і техніка укладання міжнародної ліцензійної угоди.
20. Організація торгівлі об'єктами інтелектуальної власності.

Організація і планування посередницької діяльності

21. Організація діяльності комерційних посередників на світовому ринку.
22. Обґрунтування умов договору комісії в зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
23. Операції дистрибуції в зовнішній торгівлі та обґрунтування умов їх контрактного забезпечення.
24. Обґрунтування раціональних форм посередницької діяльності в зовнішньоекономічній діяльності підприємств.

Організація транспортного обслуговування зовнішньоекономічної діяльності підприємства

25. Організація транспортного обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.
26. Транспортні операції в міжнародній торгівлі та оцінка їх ефективності.
27. Транспортні умови зовнішньоторговельних контрактів, їх вплив на підвищення ефективності експортних (імпортних) операцій підприємства.
28. Шляхи підвищення ефективності міжнародних транспортно-експедиційних послуг.

Страховання зовнішньоторговельних операцій

29. Організація страхування вантажів при здійсненні фірмою експортних (імпортних) операцій.
30. Стан ринку страхових послуг в Україні та шляхи їх удосконалення.

Управління зовнішньоекономічною діяльністю

31. Організаційна структура управління підприємством при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності та шляхи її удосконалення.
32. Управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні та напрями її удосконалення.

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності

33. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
34. Вдосконалення системи митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
35. Система непрямого оподаткування та її вплив на ефективність зовнішньоекономічної діяльності.
36. Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності та напрями їх удосконалення.
37. Експортні операції та їх регулювання в Україні.
38. Імпортні операції та їх регулювання в Україні.
39. Вплив приєднання до СОТ на систему регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Маркетингова політика підприємства на зовнішньому ринку

40. Маркетингова програма підприємства при виході на зовнішній ринок.
41. Організація виставкової діяльності підприємства при виході на зовнішній ринок.
42. Оцінка та основні напрями підвищення конкурентоспроможності підприємства при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.
43. Маркетингові дослідження при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.
44. Організація рекламної компанії підприємств.
45. Планування і визначення бюджету маркетингової діяльності фірми при здійсненні

зовнішньоекономічної діяльності.

46. Вибір засобів розповсюдження реклами на зовнішньому ринку.
47. Стратегія і тактика маркетингової діяльності підприємства.
48. Маркетингова товарна політика підприємства при виході на зовнішній ринок.
49. Організація збутової діяльності підприємства при виході на зовнішній ринок.
50. Комунікаційна політика підприємства при виході на зовнішній ринок.
51. Прогнозування кон'юнктури товарних ринків при здійсненні фірмою експортно-імпортних операцій.
52. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень зовнішнього ринку.

Джерела фінансування зовнішньоекономічної діяльності

53. Обґрунтування джерел фінансування зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
54. Зовнішні джерела фінансування виробничої діяльності підприємств.
55. Обґрунтування потреби в кредитних ресурсах при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
56. Власні та позичені кошти в структурі джерел фінансування зовнішньоекономічної діяльності.
57. Методи ціноутворення при виході підприємств на зовнішній ринок.
58. Обґрунтування ціни продукції в зовнішньоторговельних контрактах.
59. Валютно-фінансові умови зовнішньоторговельних контрактів.

Іноземні інвестиції в Україну

60. Іноземні інвестиції та їх роль в розвитку експортоорієнтованих виробництв в Україні.
61. Організація інвестиційних процесів на промислових підприємствах.
62. Проблеми створення привабливого інвестиційного клімату в Україні.
63. Проблеми ефективного іноземного інвестування в Україну та шляхи їх подолання.

Ризики в зовнішньоекономічній діяльності

64. Ризики зовнішньоекономічної діяльності.
65. Валютні ризики та методи їх страхування.
66. Транспортні ризики та способи їх уникнення.

Ефективність зовнішньоторговельних операцій

67. Обґрунтування ефективності імпортних операцій .
68. Обґрунтування ефективності експортних операцій.
69. Шляхи підвищення ефективності імпортних операцій підприємства учасника зовнішньоекономічної діяльності.
70. Шляхи підвищення ефективності експортних операцій підприємства учасника зовнішньоекономічної діяльності.
71. Шляхи підвищення ефективності операцій зустрічної торгівлі в зовнішньоекономічній діяльності.

ТИТУЛЬНА СТОРІНКА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Міністерство освіти і науки України
Національний університет харчових технологій

Кафедра менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності

МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**КУРСОВИЙ ПРОЕКТ**

на тему: _____
(на матеріалах _____)

Виконав
студент _____
група, курс ПІБ

Перевірив _____
вчене звання наукового
керівника ПІБ

Київ 2018

Додаток В

ЗРАЗКИ ПЛАНУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тема: **Маркетингова програма підприємства при виході на зовнішній ринок**

Вступ

Розділ I. Теоретичні підходи до розробки маркетингової програми підприємства, її зміст та реалізація.

- 1.1. Зміст та етапи розробки маркетингової програми підприємства.
- 1.2. Складові маркетингової програми підприємства.
- 1.3. Реалізація маркетингової програми: бюджет на виконання та методи реалізації.

Висновки до розділу I.

Розділ II. Аналіз маркетингової та зовнішньоекономічної діяльності ВАТ “Вімм-Білл-Данн”.

- 2.1. Аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства “Вімм-Білл-Данн”.
- 2.2. Дослідження фінансово-економічної ефективності реалізації маркетингових програм підприємства “Вімм-Білл-Данн”.
- 2.3. Аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства та особливості реалізації її маркетингових програм.
- 2.4. Дослідження впливу чинників зовнішнього середовища на маркетингову програму підприємства при виході на зовнішній ринок.
- 2.3. Оцінка конкурентоспроможності та позиціонування продукції фірми на зовнішньому ринку.

Висновки до розділу II.

Розділ III. Розробка організаційно-економічних напрямів удосконалення маркетингової програми підприємства при виході на зовнішній ринок.

- 3.1. Обґрунтування пропозиції щодо покращення маркетингової програми ВАТ “Вімм-Білл-Данн”.
- 3.2. Розробка маркетингової програми експорту соків “J-7”.
- 3.3.

Висновки до розділу III.

Тема: **Ризики зовнішньоекономічної діяльності**

Вступ

Розділ I. Теоретичні аспекти ризиків зовнішньоекономічної діяльності.

- 1.1. Суть та особливості ризиків зовнішньоекономічної діяльності підприємств.
- 1.2. Класифікація ризиків ЗЕД.
- 1.3. Методи запобігання ризиків зовнішньоекономічної діяльності.

Висновки до розділу I.

Розділ II. Економічний стан та оцінка зовнішньоекономічної діяльності ДП АТ „Київхліб” Хлібокомбінату № 10.

- 2.1. Характеристика та аналіз господарської діяльності ДП АТ „Київхліб” Хлібокомбінату № 10.
- 2.2. Економічна ефективність діяльності підприємства.
- 2.3. Аналіз стану зовнішньоекономічної діяльності та ризиків її реалізації на ДП АТ „Київхліб” Хлібокомбінаті № 10.

Висновки до розділу II.

Розділ III. Обґрунтування пропозиції щодо мінімізації ризиків зовнішньоторговельних операцій ДП АТ „Київхліб” Хлібокомбінату № 10.

3.1. Методи та принципи запобігання виникненню ризикових ситуацій при здійсненні зовнішньоторговельних операцій ДП АТ „Київхліб” Хлібокомбінату № 10..

3.2. Обґрунтування оптимальних умов платежу в зовнішньоторговельних операціях підприємства.

3.3. Обґрунтування економічної ефективності напрямів мінімізації валютних ризиків зовнішньоторговельних контрактів.

Висновки до розділу III.